

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II

**Кафедра педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління
закладом освіти**

“ЗАТВЕРДЖУЮ / JÓVÁHAGYOM”

Завідувач кафедри

Tanszékvezető

Біда Олена Анатоліївна

”_____” _____ 2023р.

“ПОГОДЖУЮ / ELLENJEGYZEM”

Гарант освітньої програми

Szakfelelős

Силадій Іван Михайлович

”_____” _____ 2023р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Організація заходів життєзабезпечення контингенту»

Освітній рівень **магістр**

Галузь знань **01 Освіта/ педагогіка**

Спеціальність **011 Управління навчальним закладом**

Укладачі програми / A program kidolgozói Силадій І.М., д.п.н., професор кафедри

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол №__1__ від „30” серпня 2023 року

Завідувач кафедри _____ Біда О. А. _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, рівень освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів 4	Галузь знань (шифр і назва) 01 Освіта/Педагогіка	Обов'язкова	
Розділ 1,2	Підготовки /ОПП/ Управління навчальним закладом	Курс	
Загальна кількість годин –120		1	
		Семестр	
	1		
		Лекції	
Аудиторних для денної форми навчання- 20 Семінарських/практичних – 10 Самостійної роботи – 90	Рівень освіти Магістр	<u>20</u> год.	<u>6</u> год.
		Практичні, семінарські	
		<u>10</u> год.	<u> </u> год.
		Лабораторні / Laboratoriumi	
		<u> </u> год.	<u> </u> год.
		Самостійна робота	
		<u>90</u> год.	<u>112</u> год.
		Вид контролю Залік	

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни "Організація заходів життєзабезпечення контингенту" є формування у студентів системних компетенцій та знань, необхідних для вирішення питань захисту контингенту у відповідній педагогічній сфері та повсякденній діяльності, здатності впроваджувати досягнення науково-технічного прогресу та інноваційні проекти, що спрямовані на попередження та відвернення надзвичайних ситуацій суб'єктів господарювання та оперативне надання допомоги потерпілим. Завданнями підготовки студентів з питань захисту контингенту є сформувати компетенції та навчити їх: адекватно діяти у надзвичайних ситуаціях у мирний і воєнний час; прогнозувати вірогідність настання надзвичайних ситуацій та їх масштаби; запобігати виникненню надзвичайних ситуацій; визначати засоби і способи захисту людей; організовувати і проводити невідкладні роботи на об'єктах господарювання, ліквідувати наслідки надзвичайних ситуацій; організовувати заходи з підвищення стійкості

роботи суб'єктів господарювання; організувати та управляти системою цивільного захисту на об'єктах господарювання.

Програмні компетентності:

Програмні результати навчання - ПРН: 1,3,4,5,9,12,14

Критично осмислювати, приймати та застосовувати необхідні рішення, відповідний інструментарій в умовах надзвичайних ситуацій для життєзабезпечення контингенту.

Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді.

Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово. Організувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів. Здійснювати консультативну діяльність у сфері освітніх, педагогічних наук.

Застосовувати комунікаційні навички управління з педагогічної етики, мовної політики, полікультурності і різноманітності регіону.

Дотримуватися принципів академічної доброчесності.

Передбачати самостійне розв'язання складної задачі у сфері освітніх, педагогічних наук, що потребує проведення досліджень та/або здійснення інновацій, характеризується невизначеністю умов і вимог.

3.Програма та структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	С	лаб	с.р.		л	с	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6	8	9	10	11	12
Розділ 1. Єдина державна система захисту населення та територій від надзвичайних ситуацій										
Тема 1. Нормативно-правові основи визначення надзвичайної ситуації, керівництво та органи управління захистом в Україні.	10	2	1		8		0,5			10
Тема 2. Формування єдиної система цивільного захисту населення і територій та перспективи її розвитку з врахуванням процесів децентралізації.	10	2	1		6		0,5			10
Тема 3. Основні заходи у сфері цивільного захисту, оповіщення про загрозу або виникнення	10	2	1		6		0,5			10

надзвичайних ситуацій.									
Тема 4. Реагування на надзвичайні ситуації та ліквідація їх наслідків у НС.	10	2	1		8		0,5		10
Тема 5. Організація життєзабезпечення постраждалого населення	10	2	1		6		0,5		5
Тема 6. Державний нагляд (контроль) у сфері техногенної та пожежної безпеки.	8	2	1		6		0,5		5
Разом за розділом 1	58	12	6		40	60	3		50
Розділ 2. Система захисту контингенту від надзвичайних ситуацій.									
Тема 7. Евакуаційні заходи контингенту закладу освіти.	10	2	1		8		0,5		10
Тема 8. Організація безпеки контингенту закладу освіти при НС воєнного характеру.	14	2	1		8		0,5		10
Тема 9. Укриття населення в захисних спорудах цивільного захисту.	10	2	1		8		0,5		10
Тема 10. Засоби індивідуального захисту.	10	2	1		8		0,5		10
Тема 11. Забезпечення пожежної безпеки.	10	2	1		6		0,5		10
Тема 12. Методика організації «Дня цивільного захисту» у закладах освіти	8	2	1		6		0,5		7
Разом за розділом 2	62	12	6		44	60	3		57
Усього годин	120	24	12		84	120	6		114

4. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Розділ 1. Єдина державна система захисту населення та територій від надзвичайних ситуацій.	4
1	Тема: Базові і спеціальні фахові компетентності керівника навчального закладу 1. Охарактеризуйте систему оповіщення та інформативного забезпечення.	

	<p>2. Назвіть основні сигнали оповіщення населення в мирний час.</p> <p>3. Вкажіть сигнали оповіщення населення у воєнний час.</p> <p>4. Перелічіть та охарактеризуйте основні види та способи евакуації.</p> <p>5. Охарактеризуйте роботу евакуаційних комісій та збірних евакопунктів.</p> <p>6. Вкажіть особливості використання медичних засобів захисту.</p> <p>7. Назвіть основні заходи щодо забезпечення пожежної безпеки.</p> <p>8. Поясніть призначення і завдання пожежної охорони.</p> <p>9. З'ясуйте функції державної, відомчої та місцевої пожежної охорони.</p> <p>10. Охарактеризуйте повноваження державних інспекторів з нагляду (контролю).</p> <p>11. Проаналізуйте характерні риси та можливі наслідки сучасних війн ізбройних конфліктів.</p> <p>12. Дайте визначення поняттю ядерний вибух та осередок ядерного ураження.</p> <p>13. Назвіть основні класифікації ядерних вибухів.</p>	
	Розділ 2. Система захисту контингенту від надзвичайних ситуацій	6
2	<p>1. Визначте сутність поняття тротиловий еквівалент і критична маса.</p> <p>2. Перелічіть основні вражаючі фактори ядерного вибуху.</p> <p>3. Дайте визначення поняттю хімічної зброї, та з'ясуйте її бойові властивості, шляхи надходження в організм людини, способи зберігання і застосування.</p> <p>4. Опишіть знаки застосування хімічної зброї.</p> <p>5. Охарактеризуйте основні види отруйних речовин.</p> <p>6. Ваші уявлення про токсини рослинного, тваринного або мікробного походження.</p> <p>7. Назвіть види і дайте характеристику основним фітотоксикантам.</p> <p>8. Назвіть види мікроорганізмів, що використовуються в якості біологічних засобів ураження, та дайте їм характеристику.</p> <p>9. Наведіть приклади небезпечних інфекційних хвороб.</p> <p>10. Дайте характеристику зоні та осередку біологічного ураження.</p> <p>11. Вкажіть умови запровадження карантину і обсервації.</p> <p>12. Охарактеризуйте основні заходи, що плануються до «Дня ЦЗ».</p>	
		10

5. Самостійна робота

№ з/п	Теми для самостійного опрацювання	Кількість годин
1	<p>1. Перелічіть основні заходи і засоби захисту населення і територій.</p> <p>2. Охарактеризуйте основні положення інженерного захисту.</p> <p>3. Визначте основні принципи медичного захисту.</p> <p>4. Проаналізуйте заходи біологічного захисту.</p> <p>5. З'ясуйте шляхи забезпечення радіаційного та хімічного захисту.</p> <p>6. З'ясуйте функції приймальних евакуаційних комісій та пунктів.</p>	10
2	<p>7. Назвіть та охарактеризуйте види захисних споруд ЦЗ.</p> <p>8. Визначте поділ населення на групи при укритті в захисних спорудах ЦЗ.</p> <p>9. Ваші уявлення про засоби індивідуального захисту органів</p>	10

	дихання. 10. Опишіть будову та призначення засобів індивідуального захисту шкіри.	
3	11. Охарактеризуйте повноваження державних інспекторів з нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки.	10
4	12. Визначте підстави для зупинення роботи підприємств, об'єктів, окремих виробництв, дільниць, експлуатації машин, механізмів, устаткування, транспортних засобів.	10
5	13. Опишіть нові види зброї масового ураження. 14. Охарактеризуйте осередок комбінованого ураження. 15. Опишіть наслідки негативного впливу ударної хвилі на людей, тварин, будівлі і споруди.	10
6	16. Дайте визначення поняттям НС воєнного характеру, ЗМУ. 17. Охарактеризуйте світлове випромінювання ядерного вибуху. 18. З'ясуйте небезпеку дії проникаючої радіації.	10
7	19. Дайте оцінку джерелам і зонам радіоактивного забруднення. 20. Поясніть причини виникнення та наслідки електромагнітного імпульсу. 21. Опишіть найбільш небезпечні сильно діючі ядучі речовини.	10
8	22. Охарактеризуйте зону та осередок хімічного ураження. 23. З'ясуйте стійкість хімічної речовини на місцевості. 24. Проаналізуйте історію застосування біологічної зброї.	4
9	25. Дайте визначення поняттю біологічної зброї, та з'ясуйте її особливості, способи застосування й шляхи проникнення в організм людини. 26. Опишіть організацію тренувань при проведенні дня цивільного захисту.	10
10	27. Визначте організацію змагань при проведенні дня цивільного захисту контингенту	6
	Всього:	84

6. Методи навчання

У процесі оцінювання навчальних досягнень магістрантів з курсу "Організація заходів життєзабезпечення контингенту" застосовуються такі методи: словесні (лекції, диспути, опитування, «Мозговий штурм», дискусії); письмові (самостійні роботи, реферати, тести, практичні ситуації); демонстраційні (презентації, відео).

7. Методи контролю

Навчальні досягнення магістрантів із дисципліни ОЗЖК оцінюються за принципом рейтингової звітності, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

До іспиту допускаються студенти, які відвідували лекційні та семінарські заняття, опрацювали рекомендований мінімум навчальних завдань, прозвітували про самостійну роботу, виконали запропоновані реферативні роботи, і накопили 60 балів на протязі одного семестру.

Контроль проводиться, як правило, шляхом письмового виконання індивідуальних завдань із подальшою перевіркою їх викладачем та оголошення оцінки.

У процесі оцінювання навчальних досягнень магістрантів з дисципліни застосовуються :

- *методи усного контролю*: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда;
- *методи письмового контролю*: письмове тестування, самостійна робота, реферат;

- методи самоконтролю: самооцінка, самоаналіз.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюється в розрізі: 4-бальна національна шкала (відмінно, добре, задовільно, незадовільно); 2-х рівнева національна шкала (зараховано /незараховано); 100-бальна; шкала ECTS (A, B, C, D, E, F, FX).

8. Критерії контролю та оцінювання результатів навчання

Навчальні досягнення магістрантів із дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 40 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи (до 60 балів)

До іспиту допускаються студенти, які відвідували лекційні та практичні заняття, опрацювали рекомендований мінімум навчальних завдань, прозвітували про самостійну роботу і накопили 60 балів на протязі одного семестру.

Важливою передумовою допуску до заліку є відпрацювання пропущених лекційних занять. Контроль проводиться, як правило, шляхом письмового виконання індивідуальних завдань із подальшою перевіркою їх викладачем та оголошення оцінки.

У процесі оцінювання навчальних досягнень магістрантів з курсу застосовуються такі методи:

- методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда;
- методи письмового контролю: письмове тестування;
- методи самоконтролю: самооцінка, самоаналіз.

Загальні критерії оцінювання успішності магістрантів, які отримали за 4- бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у таблиці:

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв магістрантом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді магістранта наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але магістрант спроможний усунути їх із допомогою викладача
«незадовільно»	виставляється магістранту, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться магістру, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення магістратури ВНЗ без

повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.
--

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Методичне забезпечення :

Підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, наукові періодичні видання; конспекти лекцій, семінарських та практичних занять; індивідуальні семестрові завдання та методичні рекомендації для самостійної роботи слухачів; мультимедійні презентації до навчальних занять; навчальні відеофільми, відеофрагменти лекцій, практичних, виховних заходів у закладах освіти. Інтернет, комп'ютери, гаджети із виходом в Інтернет, нормативні документи: закон України «Про освіту», «Про загальну середню освіту»; навчальні плани; положення про організацію навчального процесу у ЗВО, навчальні програми дисциплін.

10. Питання до іспиту

1. Охарактеризуйте систему оповіщення та інформативного забезпечення.
2. Назвіть основні сигнали оповіщення населення в мирний час.
3. Вкажіть сигнали оповіщення населення у воєнний час.
4. Перелічіть та охарактеризуйте основні види та способи евакуації.
5. Охарактеризуйте роботу евакуаційних комісій та збірних евакопунктів.
6. Вкажіть особливості використання медичних засобів захисту.
7. Назвіть основні заходи щодо забезпечення пожежної безпеки.
8. Поясніть призначення і завдання пожежної охорони.
9. З'ясуйте функції державної, відомчої та місцевої пожежної охорони.
10. Охарактеризуйте повноваження державних інспекторів з нагляду (контролю).
11. Проаналізуйте характерні риси та можливі наслідки сучасних війн ізбройних конфліктів.
12. Дайте визначення поняттю ядерний вибух та осередок ядерного ураження.
13. Назвіть основні класифікації ядерних вибухів.
14. Визначте сутність поняття тротиловий еквівалент і критична маса.
15. Перелічіть основні вражаючі фактори ядерного вибуху.
16. Дайте визначення поняттю хімічної зброї, та з'ясуйте її бойові властивості, шляхи надходження в організм людини, способи зберігання і застосування.
17. Опишіть знаки застосування хімічної зброї.

18. Охарактеризуйте основні види отруйних речовин.
19. Ваші уявлення про токсини рослинного, тваринного або мікробного походження.
20. Назвіть види і дайте характеристику основним фітотоксикантам.
21. Назвіть види мікроорганізмів, що використовуються в якості біологічних засобів ураження, та дайте їм характеристику.
22. Наведіть приклади небезпечних інфекційних хвороб.
23. Дайте характеристику зоні та осередку біологічного ураження.
24. Вкажіть умови запровадження карантину і обсервації.
25. Охарактеризуйте основні заходи, що плануються до «Дня ЦЗ».
26. Перелічіть основні заходи і засоби захисту населення і території.
27. Охарактеризуйте основні положення інженерного захисту.
28. Визначте основні принципи медичного захисту.
29. Проаналізуйте заходи біологічного захисту.
30. З'ясуйте шляхи забезпечення радіаційного та хімічного захисту.
31. З'ясуйте функції приймальних евакуаційних комісій та пунктів.
32. Назвіть та охарактеризуйте види захисних споруд ЦЗ.
33. Визначте поділ населення на групи при укритті в захисних спорудах ЦЗ.
34. Ваші уявлення про засоби індивідуального захисту органів дихання.
35. Опишіть будову та призначення засобів індивідуального захисту шкіри.
36. Охарактеризуйте повноваження державних інспекторів з нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки.
37. Визначте підстави для зупинення роботи підприємств, об'єктів, окремих виробництв, ділянок, експлуатації машин, механізмів, устаткування, транспортних засобів.
38. Дайте визначення поняттям НС воєнного характеру, ЗМУ.
39. Опишіть нові види зброї масового ураження.
40. Охарактеризуйте осередок комбінованого ураження.
41. Опишіть наслідки негативного впливу ударної хвилі на людей, тварин, будівлі і споруди.
42. Охарактеризуйте світлове випромінювання ядерного вибуху.
43. З'ясуйте небезпеку дії проникаючої радіації.
44. Дайте оцінку джерелам і зонам радіоактивного забруднення.
45. Поясніть причини виникнення та наслідки електромагнітного імпульсу.
46. Опишіть найбільш небезпечні сильно діючі ядучі речовини.
47. Охарактеризуйте зону та осередок хімічного ураження.
48. З'ясуйте стійкість хімічної речовини на місцевості.
49. Проаналізуйте історію застосування біологічної зброї.
50. Дайте визначення поняттю біологічної зброї, та з'ясуйте її особливості, способи застосування й шляхи проникнення в організм людини.
51. Опишіть організацію тренувань при проведенні дня цивільного захисту.
52. Визначте організацію змагань при проведенні дня цивільного захисту контингенту.

10. Рекомендована література

Базова література

1. Закон України "Кодекс цивільного захисту України" від 02.10.2012 № 5403-VI (в редакції від 12.05.2017).
2. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітнім рівнем "магістр"/ А.І. Ткачук, О.В. Пуляк. – Перевидання, доповнене та перероблене. – Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард", 2017. – 144 с.
3. Цивільний захист [підручник] / О.І. Запорожець, В.О. Михайлюк, Б.Д. Халмурадов та ін. – К. : "Центр учбової літератури", 2016. – 264 с.

4. Надзвичайні ситуації та цивільний захист населення: Навчальний посібник/ За ред. С. П. Сонько/ Сонько С.П., Жупінас С.І., Пліщенко С.С та ін. –Львів: "Магнолія", 2019. – 232 с.
5. Національна доповідь про стан техногенної та природної безпеки в Україні 2014 році [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http:// www.dsns.gov.ua](http://www.dsns.gov.ua)
6. Аналітичний огляд стану техногенної та природної безпеки в Україні за 2015 рік [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http:// www.dsns.gov.ua](http://www.dsns.gov.ua)
7. Закон України "Про правовий режим надзвичайного стану" від 16.03.2000
8. № 1550-III (в редакції від 28.12.2015).
9. Закону України "Про правовий режим воєнного стану" від 12.05.2015
10. № 389-VIII (в редакції від 09.07.2016). Допоміжна 1. Гончарук В.Є., Качан С.І., Орел С.М., Пуцило В.І., «Оцінка обстановки у надзвичайних ситуаціях». Навчальний посібник, Видавництво НУ «Львівська політехніка». Львів, 2004р.-136с.
11. Євдін О.М., Могильниченко В.В. та ін. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Т.1. "Техногенна та природна небезпека". Т.3."Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони) та містобудування".Посібник.- К.: КІМ, 2007, 2008.- 636 с.,- 152 с.

Інформаційні ресурси

1. Міністерство освіти і науки України : офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://old.mon.gov.ua/ua/activity/71/_v_galuzi_osviti/ukr_kanad_pr1/
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua/>.
3. Сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій
4. Сайт Міністерства оборони України
5. Сайт Міністерства юстиції України
6. Положення про Оперативно-рятувальну службу цивільного захисту
7. Сайт Навчального центру Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту
8. Міністерство екології та природних ресурсів України <http://www.menr.gov.ua/>.

Додаток I

Методичні вказівки до практичних (семінарських) робіт з дисципліни

«ОЗЖК»

Практичні (семінарські) заняття є ефективною формою організації навчальних занять, з якими органічно поєднуються лекції.

Практичні (семінарські) заняття покликані реалізувати безпосередній первинний зв'язок теорії та практики в освітньому процесі з навчальної дисципліни.

Дидактичні цілі практичних (семінарських) занять є такими:

- розгляд застосування певних теоретичних положень у практичній діяльності;
- здійснення теоретичного аналізу відповідної практики та практичного досвіду;
- забезпечення досягнення очікуваних результатів навчання та формування дисциплінарних компетентностей за допомогою виконання специфічних практичних завдань;
- виховання професійної культури;
- діагностика й контроль якості освітнього процесу та якості навчальної роботи студентів з навчальної дисципліни.

Проведення практичних (семінарських) занять ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі для діагностики рівня засвоєння студентами певних теоретичних положень з метою визначення їхньої готовності до виконання практичних завдань, та добірці практичних завдань різного ступеню складності.

Методичні вказівки до самостійних робіт

з дисципліни «ОЗЖК»

Самостійна робота студента є важливою складовою підготовки кваліфікованого фахівця, конкурентоспроможного на ринку праці, здатного до компетентної професійної діяльності на рівні світових стандартів.

Самостійна робота студентів є одним з компонентів навчального процесу, важливим чинником, що формує вміння навчатися, сприяє активізації засвоєння знань, основним засобом опанування навчального матеріалу в позааудиторний час. Значно підвищуються значення та статус самостійної роботи при введенні кредитно-модульної технології навчання, згідно з якою скорочується обсяг аудиторної роботи.

Мета самостійної роботи студентів – засвоїти в повному обсязі навчальну програму дисципліни і сформувати самостійність як особистісну рису та важливу професійну якість, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та ролювати власну діяльність і вміти адаптуватися до навколишнього середовища.

Розроблені методичні матеріали передбачають можливість проведення самоконтролю з боку студента. Для цього призначені питання для самоконтролю.

Навчальний матеріал, що опрацьовується студентами самостійно, виноситься на підсумковий контроль. Упродовж вивчення курсу багато уваги приділяється підвищенню самостійності мислення студентів, що здійснюється при проведенні аудиторних занять. Зокрема, практикується самостійна аудиторна робота, яка передбачає, що студенти беруть участь у складанні питань для самоконтролю, аналізі доповідей студентів, перевірці відповідей, рецензуванні результатів перевірок, виконанні тестових завдань тощо.

Самостійність мислення студентів активізується також постановкою проблемних питань під час читання лекцій, проведення семінарських занять, обговорення результатів виконання самостійних завдань. Поточний контроль знань студентів проводиться шляхом перевірки конспектів лекцій, завдань для самостійної роботи. Основними видами контролю рівня опанування навчального матеріалу, відведеного для самостійного опрацювання студентами денної форм навчання, є усне опитування (заочної форми навчання — перевірка контрольних робіт). За результатами контролю студентам виставляються оцінки в журналах поточної успішності за бальною системою модульно-рейтингового контролю.

Види самостійної навчальної роботи студента:

- опрацювання тексту (конспекту) лекції;
- опрацювання програмових питань, винесених на самостійне вивчення за допомогою рекомендованих джерел;
- підготовка до практичних занять; – підготовка до підсумкового контролю (до виконання самостійної роботи);
- підготовка проектів, рефератів, повідомлень, презентацій тощо;
- виконання практичних завдань, розв’язання задач, виконання тренінгових вправ тощо; – проведення досліджень;
- підготовка до заліку.